

LEZEN MET NIEUWKOMERS!

Nelske van der Veer

LOWAN

5-3-2026

WAT GAAN WE DOEN?

- Taalontwikkeling op school
- De leesontwikkeling van de nieuwkomer
- Ondersteuning bij het lezen van rijke teksten
- De inzet van de thuistaal

Elk kind een krachtige lezer!

GROOTSTE SUCCES/ UITDAGING

- Wat het grootste succes op jouw school als het gaat om lezen met nieuwkomers?
- Waar liggen de uitdagingen en vragen op jouw school?

WAT GAAN WE DOEN?

- *Taalontwikkeling op school*
- De leesontwikkeling van de nieuwkomer
- Ondersteuning bij het lezen van rijke teksten
- De inzet van de thuistaal

Elk kind een krachtige lezer!

Kerndoel 1

De school stimuleert de taalcompetentie van leerlingen.

1A

De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving.

Het gaat hierbij om:

- aanbieden van taalactiviteiten in betekenisvolle contexten;
- aanbieden van een veelzijdig en actueel aanbod van jeugdliteratuur binnen een vaste leesroutine;
- aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang;
- stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven;
- ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen.

1B

De school stimuleert de taalontwikkeling van de leerling in alle leergebieden.

Het gaat hierbij om:

- stimuleren van betekenisvolle activiteiten waarin school- en vaktaal en vakspecifieke taalvaardigheden verworven kunnen worden;
- stimuleren van het gebruiken van rijke teksten over inhoudelijke thema's in alle leergebieden;
- stimuleren van taalproductie en interactie in alle leergebieden;
- stimuleren van aandacht voor taalverzorging en taalgebruik in alle leergebieden;
- aanbieden van een schoolbrede set van aanpakken en flexibel inzetbare strategieën bij het ondersteunen van taalactiviteiten in de andere leergebieden.

HOE KIJK JE NAAR HET KIND?

Dit kind heeft een taalachterstand.

Meertaligheid is iets uitzonderlijks.

Dit is moeilijk in de klas!

De ouders spreken geen Nederlands en lezen geen Nederlands voor.

En/ of:

Hoe kan ik aansluiten bij het denkniveau van dit kind?

Welke kennis en ervaring heeft dit kind? Ook op leesgebied!

Ik ben me bewust van de taalvaardigheid in de thuistaal!

HET IJSBERGMODEL VAN JIM CUMMINS

- ☐ Het aanleren van een tweede taal bouwt verder op de fundamenteën van de eerste taal;
- ☐ Het kennisreservoir vormt de basis voor complexe cognitieve vaardigheden die we uitvoeren in de ene of de andere taal (abstract denken, fonologisch bewustzijn, kennis van de wereld enz.)
- ☐ Kennis in de thuistaal gebruiken bij leren.
- ☐ Thuistaal onderhouden, dus thuis spreken ouders met hun kinderen in hun beste taal.

HET INZETTEN VAN TALEN IN JE GROEP

Dat noemen we functioneel meertalig leren. Hoe kun je thuistalen benutten en stimuleren ten behoeve van het leren? Hoe kun je thuistalen functioneel inzetten in je groep?

- Taalbad. Ondergedompeld worden in de Nederlandse taal, op school alleen maar in aanraking komen met de instructietaal. Geen wetenschappelijke evidentie.
- Effectiever: De eigen taal inzetten bij het leren. Dus ook bij het lezen!

<https://www.onderwijsraad.nl/documenten/2025/09/04/talige-diversiteit-benutten>

HOE ONTWIKKELT EEN KIND TAAL OP SCHOOL?

- Binnen een samenhangende, betekenisvolle benadering van taalonderwijs;
 - Binnen een rijk taalaanbod;
 - Met aandacht voor school- en vaktaal;
 - Waarbij het kind feedback krijgt op taaluitingen;
 - Waar ruimte is voor interactie, inhoudelijk en betekenisvol met (mede)leerlingen in gesprek gaan.
-
- Voor lezen geldt dit net zo! Vanuit een rijk taalaanbod leer je lezen, in interactie met andere lezers en door feedback op de manier waarop jij je denken vormgeeft (Gibbons, 2015)

WAT GAAN WE DOEN?

- Taalontwikkeling op school
- *De leesontwikkeling van de nieuwkomer*
- Ondersteuning bij het lezen van rijke teksten
- De inzet van de thuistaal

Elk kind een krachtige lezer!

SAMENHANGEND LEESONDERWIJS

Beginnende geletterdheid, leren decoderen, vloeiend lezen....

Hoofdoel is altijd: Begrijpen wat je leest!

Spreeken, luisteren, lezen, schrijven in verbinding aanbieden:

Dat ontwikkelt de taal en kennisontwikkeling!

WAT WETEN WE OVER MEERTALIGHEID EN DE LEESONTWIKKELING?

- *Technische leesvaardigheden zijn vergelijkbaar met eentalige, Nederlandse kinderen (Van den Bosch et al., 2018).*
- **Lezen met begrip- leerlingen met een andere thuistaal dan de instructietaal hebben gemiddeld een lagere leesvaardigheid dan hun eentalige klasgenoten (Hußmann et al., 2017; Mullis et al., 2017; Swart et al., 2023).**

LEREN LEZEN IN EEN NIEUWE TAAL

Wat is de invloed van het beperkt beheersen van de nieuwe taal op de technische leesvaardigheid in die nieuwe taal?

- Uit veel onderzoeken blijkt dat de beperkte beheersing van de nieuwe taal weinig invloed heeft op het woordlezen. Fonologie- woordlezen- oppervlakkig kenmerk taal, kan in korte tijd verworven worden vergeleken met andere kenmerken van taal.
- Het feit dat het kind al inzichten in het klanksysteem heeft opgedaan in de eerste taal, werkt bevorderend bij de toegang tot het klanksysteem van de tweede taal. Het leren lezen kan daardoor ondersteund worden, ook wanneer de leesinstructie in de tweede taal gegeven wordt.

IS HET ECHT ZO GEMAKKELIJK?

Heeft de beperkte beheersing van de nieuwe taal dan helemaal geen invloed op het woordlezen?

- Woorden meerdere lettergrepen;
- Verschil losse woorden en teksten- minder gebruik maken van de context, tempo daardoor lager;
- Minder kennis van woorden, daardoor minder snelle woordherkenning;
- Fouten minder gemakkelijk zelf corrigeren;
- Moeite met lezen zien we vaker bij groot verschil in vaardigheid instructietaal en thuistaal- de 'echte' nieuwkomer, vaak ook op iets oudere leeftijd.

LEREN LEZEN IN EEN NIEUWE TAAL

- Na het aanbod op het niveau van de klank-tekenkoppeling en het lezen op woordniveau zo spoedig overgaan naar het lezen van betekenisvolle teksten en boeken;
- Hoe korter de focus op de elementaire leeshandeling, des te sneller kunnen kinderen lezen echt gaan gebruiken om te leren;
- Plan veel leesmomenten in – ook effecten woordenschat;
- De inzet van voor-koor- door bij vloeiend lezen:

Effect op uitspraak én op intonatie!

TIP BIJ HET AANLEREN VAN DE LETTERS

- Laat de kinderen de letter ook altijd zelf schrijven. De klank uitspreken en tegelijkertijd de letter schrijven (simultaan spreken en schrijven);
- Doe dat zelf ook zo voor;
- Het gaat niet om mooi schrijven, maar om het koppelen van een (grote) schrijfbeweging aan de letter;
- Schrijven is van groot belang voor het leren van de letters en de leeshandeling.

PASSENDE LEESBOEKEN VOOR OUDERE NIEUWKOMERS

- 'Zijn er passende leesboeken voor nieuwkomers van 10-12 jaar die technisch Nederlands leren lezen?'
- Input LOWAN/ OCW
- Uitgeverij Eenvoudig Communiceren gaat hiermee starten!
- <https://eenvoudigcommuniceren.nl/>

Op de hoogte blijven?

Website LOWAN- inschrijven nieuwsbrief

<https://www.lowan.nl/po/>

Uitgeverij
Eenvoudig Communiceren

YOLEO

- Ondersteuning bij het zelfstandig lezen
- Boeken horen en ook lezen
- +/- 8 tot 12 jaar
- Via de bibliotheek
- <https://yoleo.nl/>

LOWAN LEERLIJNEN, OOK VOOR DE REGULIERE GROEP

Doel: Nieuwkomers zo snel mogelijk mee laten doen met het aanbod in de groep.

Voor nieuwkomers die nog niet niet (helemaal) aansluiten bij de reguliere lesstof.

LOWAN-leerlijnen:

- Bij hiaten in de leerstof
- Om te versnellen waar mogelijk
- Voor het plannen van passende doelen
- Bij het afstemmen van aanbod op onderwijsbehoeften

<https://www.lowan.nl/po/leerlijnen/leerlijnen-voor-nieuwkomers-in-de-reguliere-groep/>

Beginsituatie bepalen

Ga bij de leerling na ...

- Kan de leerling lezen in de thuistaal of andere taal?
- Komt de leerling uit een geletterde (thuis)omgeving?
- Is de leerling bekend met het Latijns schrift?
- Wat zijn verschillen en overeenkomsten tussen de thuistaal en Nederlands in klanken en schrift?

<https://www.lowan.nl/po/leerlijnen/leerlijnen-voor-nieuwkomers-in-de-reguliere-groep/>

<https://www.lowan.nl/po/leerlijnen/leerlijnen3-8/technisch-lezen-groep-3-4/>

<https://www.lowan.nl/po/leerlijnen/leerlijnen3-8/technisch-lezen-5-8/>

<https://www.lowan.nl/wp-content/uploads/2026/02/Kleuters-Geletterdheid-FEB26-PRINT.pdf>

Beginsituatie bepalen

De leerling ...

Ga bij de leerling na ...

- Kan de leerling lezen in de thuistaal of andere taal?
- Komt de leerling uit een geletterde (thuis)omgeving?
- Is de leerling bekend met het Latijns schrift?
- Wat zijn verschillen en overeenkomsten tussen de thuistaal en Nederlands in klanken en schrift?

Voorwaardelijke doelen

- ... begrijpt dat er een relatie tussen geschreven en gesproken taal bestaat in de thuistaal en/of Nederlands
- ... kan laten zien dat Nederlandstalige boeken worden gelezen van voor naar achter, bladzijden van boven naar beneden en regels van links naar rechts
- ... kan aangeboden klanken in het Nederlands herkennen en onderscheiden
- ... kan gesproken mkm-woorden met aangeboden klanken hakken (analyse) en plakken (synthese) (evt. met visuele ondersteuning)
- ... kan de aangeboden letters in het Nederlands herkennen en fonetisch benoemen

DLE 3

Minimale doelen

- ... kan frequente mkm-woorden vlot lezen zonder de letters afzonderlijk te verklanken
- ... kan korte zinnen met herkenbare opbouw lezen met mkm-woorden, met één zin per regel
- ... kan mkmm en mmkm woorden lezen van het type *kast* en *stop*
- ... kan mkmmm en mmmkm woorden lezen van het type *helpt* en *strip*
- ... kan woorden steeds meer automatisch herkennen
- ... kan eenvoudige verhaaltjes met frequente en/of bekende eenlettergrepen woorden lezen
- ... kan zinnen terugvinden in de tekst

DLE 5

Streefdoelen alle leerlingen

- ... kan tweelettergrepen woorden lezen van het type *klimrek*
- ... kan woorden met aai/ooi/oei lezen zoals in *haai, mooi, loei*
- ... kan woorden met eer/oor/eur lezen zoals in *beer, voor, deur*
- ... kan woorden eindigend op -en, -er, -e lezen
- ... kan de woordstructuur van verkleinwoorden herkennen en lezen
- ... kan woorden lezen die beginnen met be-, ge-, ver-
- ... kan woorden lezen met -uw, -eeuw, -ieuw zoals in *duw, leeuw, nieuw*
- ... herkent hoofdletters en de betekenis ervan (begin zin, naam, etc)
- ... kan woorden lezen met -ig, -lijk, -ing

DLE 10

Extra streefdoelen

- ... kan woorden met drie of meer lettergrepen lezen (let op: bij onbekende woorden kan de leerling aarzelend of spellend lezen)
- ... kan leenwoorden lezen zoals *computer* en *bureau*
- ... kan woorden eindigend op -tie lezen als *vakantie* of *politie*

DLE 15

DLE 20

De DLE-cirkels zijn geen harde normen, maar handvatten om passende leerstof en toetsen te kiezen.

www.lowan.nl/po/leerlijnen

*

Voorwaardelijke doelen → deze doelen vormen de basis
Minimale doelen → deze doelen moeten alle leerlingen ten minste behalen
Streefdoelen alle leerlingen → deze doelen worden voor alle leerlingen nagestreefd
Extra streefdoelen → komen aan bod voor leerlingen die versneld door de leerstof kunnen

LEERLIJNEN ZIJN FANTASTISCH

Maar vergeet nooit de basis!

Spoken, schrijven, lezen en luisteren
in samenhang aanbieden.

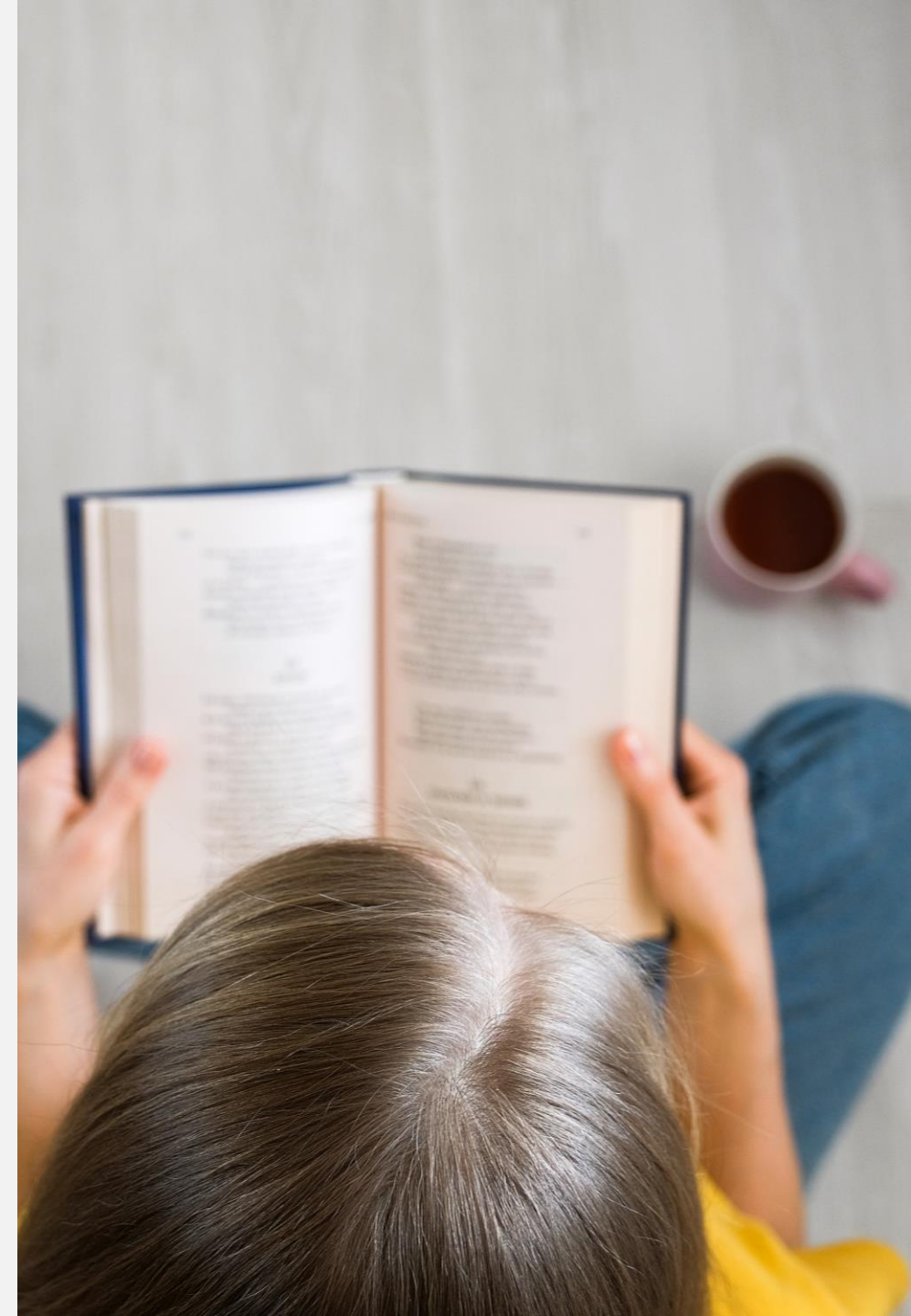
Een rijk taalaanbod, kennisrijke contexten,
veel ruimte voor interactie, betekenisvolle
activiteiten.....

Dus: Boeken en verhalen centraal!

WAT WETEN WE OVER MEERTALIGHEID EN DE LEESONTWIKKELING?

- Technische leesvaardigheden zijn vergelijkbaar met eentalige, Nederlandse kinderen (Van den Bosch et al., 2018).
- *Lezen met begrip- leerlingen met een andere thuistaal dan de instructietaal hebben gemiddeld een lagere leesvaardigheid dan hun eentalige klasgenoten (Hußmann et al., 2017; Mullis et al., 2017; Swart et al., 2023).*

WAT WETEN WE OVER MEERTALIGHEID EN DE ONTWIKKELING VAN LEESBEGRIP?

Lagere scores veroorzaakt door:

- Beperkte woordkennis in de instructietaal (Droop & Verhoeven, 2003; Lervåg & Aukrust, 2010)
- Achtergrondfactoren van de leerlingen (beperkte blootstelling aan diverse genres of soorten teksten) (Zuckerman & Khandekar, 2010)
- Maar met name: Waardevolle achtergrondkennis van leerlingen wordt niet voldoende benut in het onderwijs dat eentalig is georiënteerd (Pulinx et al., 2017; Van Beuningen & Polišenská, 2019).
- Onderwijs hanteert een overwegend 'westers' en niet altijd even inclusief curriculum (Bakker, 2024) en is weinig cultureel responsief (Gay, 2018; Gay & Howard, 2000)

LEESBEGRIP 'IN THE PICTURE'

- Doel: Het ontwikkelen van vaardige, gemotiveerde lezers, die lezen voor hun plezier en lezen om iets te leren.
- Begrijpend lezen moet gericht zijn op functioneel, betekenisvol en doelgericht ontwikkelen van kennis!

Dus: Niet zozeer losse teksten met vragen, maar rijke, betekenisvolle teksten aanbieden, de inhoud doelgericht lezen en over de inhoud in interactie te gaan met elkaar. (Van den Branden, 2000; Van Koeven & Smits, 2020; Houtveen et al., 2019; Merchie et al., 2019).

LEESBEGRIP 'IN THE PICTURE'

- Voor meertalige kinderen geldt dat niet anders! Het leesonderwijs aan meertalige kinderen is in essentie niet anders dan aan eentalige kinderen.
- Wel: Specifieke uitdagingen!

WAT GAAN WE DOEN?

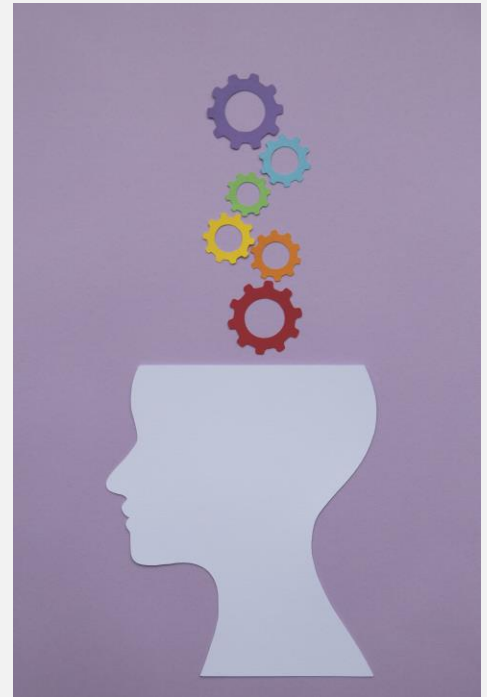
- Taalontwikkeling op school
- De leesontwikkeling van de nieuwkomer
- *Ondersteuning bij het lezen van rijke teksten*
- De inzet van de thuistaal

Elk kind een krachtige lezer!

SPECIFIEKE UITDAGINGEN

- Voorkennis als basis voor lezen met begrip
- Het belang van praten en schrijven voor het lezen met begrip
- Ondersteuning tijdens het lezen met begrip

https://www.lezen.nl/wp-content/uploads/2024/06/Meertalige-leerlingen-ondersteunen-in-het-leesonderwijs_2024_DigitaalDEF.pdf

VOORKENNIS ALS BASIS VOOR HET LEZEN MET BEGRIP

- Meertalige kinderen hebben voorkennis vanuit verschillende talen en culturen, het onderwijs dat ze soms in andere landen hebben gevolgd en de thuisomgeving. Al deze kennis heeft invloed op het lezen met begrip (Bruggink et al, 2022)
- Deze kennis is niet altijd overeenkomstig aan de kennis die nodig is om teksten te begrijpen in het Nederlandse onderwijs. Denk aan teksten over specifieke Nederlandse feestdagen, Deltawerken....
- Teksten zouden inhoudelijk beter kunnen aansluiten op de kennis van leerlingen, zodat leerlingen verbanden kunnen leggen tussen de inhoud van de tekst en hun eigen voorkennis.

VOORKENNIS: WAT KUN JE DOEN?

Werken met een wat langer lopend kennisrijk thema- welke effecten voor nieuwkomers zie je?

Voorkennis oproepen/ toevoegen in eigen taal- ouders, maatjes....

Meertalige bril op als leerkracht: typisch Nederlandse teksten of kan het cultureel sensitiever?

- Voorbeeld Deltawerken – overstromingen andere landen?

Gaat deze tekst ook over mij?

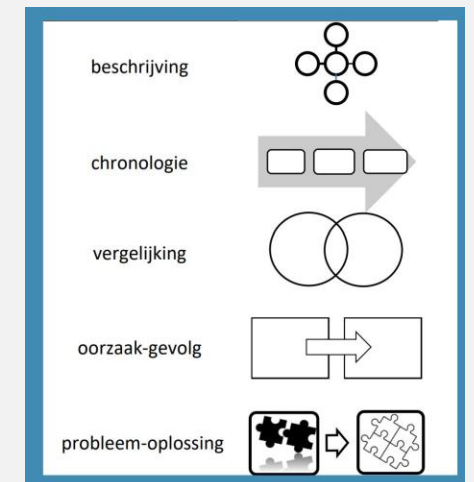
HET BELANG VAN PRATEN EN SCHRIJVEN VOOR HET LEZEN MET BEGRIP

- Praten over een tekst is een krachtig middel om leesbegrip te bevorderen. Niet alleen over de letterlijke inhoud van de tekst, maar ook het verkennen van interpretaties, stellen van vragen en delen van persoonlijke associaties.
- Kan voorafgaand, tijdens of na het lezen worden ingezet
- Schrijven weerspiegelt net als praten het denken van de lezer en is daarom belangrijk bij de ontwikkeling van het leesbegrip.

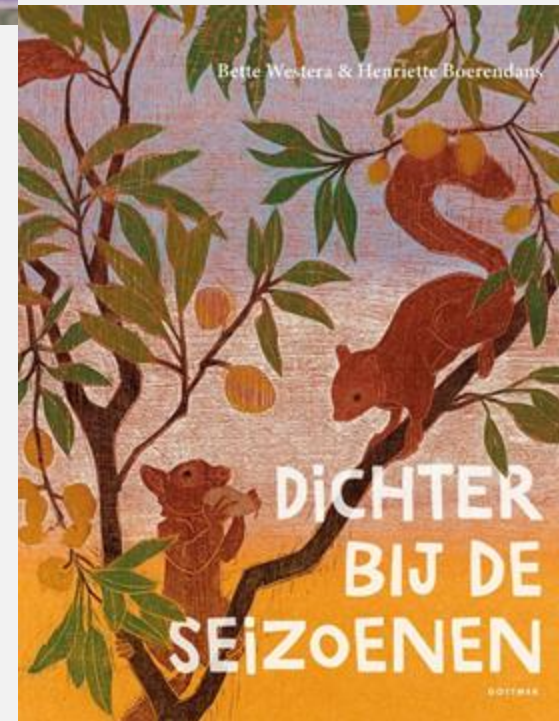
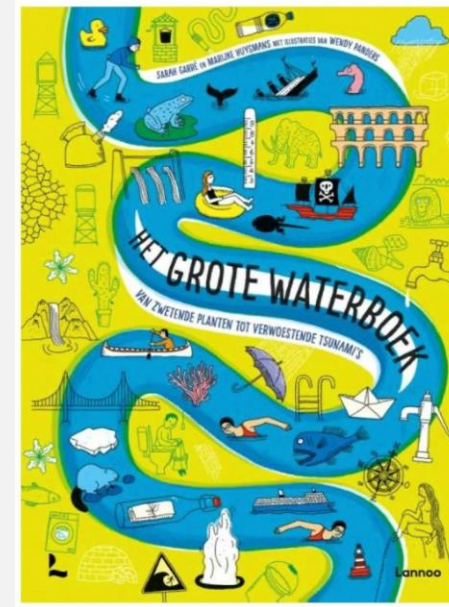

PRATEN EN SCHRIJVEN: WAT KUN JE DOEN?

- Kinderen in kleine groepjes laten praten over de tekst
- Leerkracht: modeling en het bieden van taalsteun.
- Laat de kinderen schrijven over de inhoud van de tekst.
Met maatje? Eigen taal?
- De inzet van grafische vormgevers, passend bij de tekst
- Thuistaal als hefboom inzetten

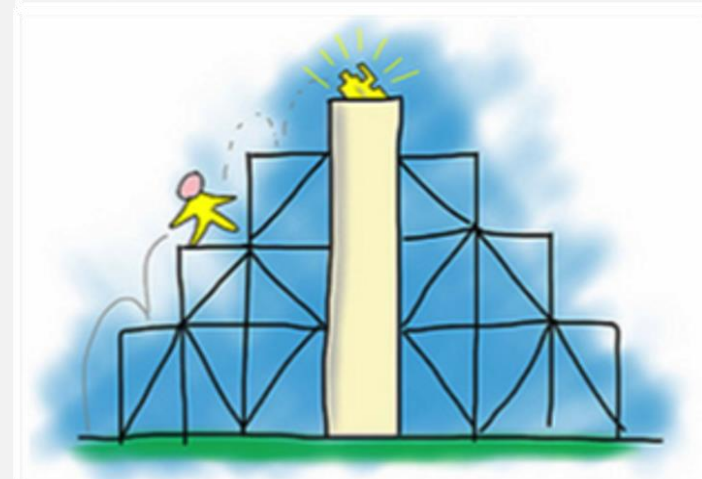
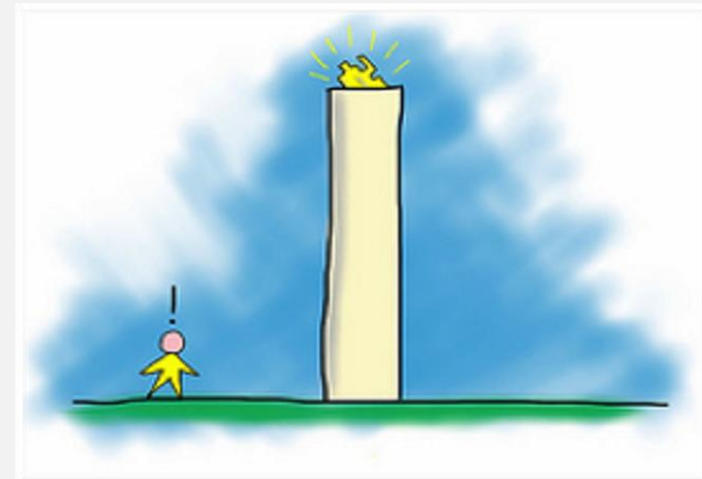

Rijke teksten
Effecten op school-
en
vaktaalontwikkeling!

ONDERSTEUNING- WAT KUN JE DOEN?

- Geplande scaffolding
- Interactieve scaffolding

VORMEN VAN SCAFFOLDING

INTERACTIEVE SCAFFOLDING

- Ongepland, tijdens de interactie tussen leerkracht en leerling/ groep.
- Hulp die je leerlingen biedt tijdens gesprekken, adaptief aan hun talige niveau.
- Voorbeelden: Herformuleren, correcte formuleringen herhalen...

GEPLANDE SCAFFOLDING

- Talige ondersteuning die bewust vooraf is opgenomen in de lesactiviteiten of in het lesmateriaal zelf.

ZEEËN EN OCEANEN

Als je aan water denkt, denk je dan aan het zoute water van de zee? Vergeleken met het water in de zeeën en oceanen is er maar weinig zoet water van meren, rivieren, gletsjers en regenbuien. Onder de golven van de zee ligt er een wondere en woeste wereld met hoge bergen en indrukwekkende valleien. Net als op het land leven daar allerlei planten en dieren. Die dieren kunnen heel klein of heel groot zijn. Het grootste dier op aarde is de blauwe vinvis, die wel 30 meter lang kan worden. Dat is 2 bussen achter elkaar!

Er zijn vijf oceanen op aarde en die zijn allemaal met elkaar verbonden: de Stille Oceaan, de Atlantische Oceaan, de Indische Oceaan, de Zuidelijke Oceaan en de Arctische Oceaan. Omdat de oceaan zo diep en donker is, weten we er erg weinig van. Wetenschappers zeggen dat we nog maar 1/20 van de oceaan hebben verkend. Gek eigenlijk, dat we bijna meer weten van de ruimte en van andere planeten dan van onze eigen zeeën en oceanen!

blauwe vinvis

hengelvis

spookhaai

hydrothermale
schoorstenen

vampierinktvis

kalk-
schoorstenen
van Lost City

DE WATERKRINGLOOP

Je hebt vast al wel eens frisse regendruppels op je neus gevoeld, maar weet je eigenlijk wel waar die regen vandaan komt? Die regendruppels zijn geen nieuw water. Dat water is er altijd al geweest en maakt een eindeloze reis die we de waterkringloop noemen.

Water in oceanen, zeeën, meren of plassen op de grond verdampt door de warmte van de zon. De waterdamp stijgt op in de lucht en wordt een wolk wanneer de damp in hogere, koudere lagen van de lucht komt. Wanneer heel veel waterdruppeltjes in een wolk zijn verzameld, kan er regen, hagel of sneeuw uit vallen.

Veel regendruppels komen opnieuw terecht in de zeeën en oceanen, maar het regent natuurlijk ook op het land. Wat gebeurt er dan met het regenwater dat de grond bereikt heeft? De meeste regendruppels in en op de grond verdampen weer door de warmte van de zon. Hoe warmer het is, hoe meer water verdampt.

Ook de planten drinken van de regen. Veel van het water dat ze met hun wortels uit de grond halen, komt via hun bladeren ook weer in de lucht terecht. Dat noemen we transpiratie. Planten zweten dus eigenlijk, net als mensen.

Een deel van de regen stroomt over het land naar de beken en rivieren, die het water naar de zee voeren.

Een ander deel van de regen dringt in de bodem. Dat heet infiltratie. Infiltratie is heel belangrijk voor het grondwater, het water dat zich onder onze voeten in de grond bevindt. Het grondwater stroomt heel langzaam, maar ook dat water komt uiteindelijk in de rivieren en de zee terecht.

Daar kan het water opnieuw verdampen en begint de waterkringloop opnieuw. En opnieuw. En opnieuw.

VERDAMPING/EVAPORATIE
Water verdampt door de warmte van de zon en verandert in gas.

Waarom is zeewater zout?

Onderweg van de bergen, door rivieren naar de zee wordt het zoete water stap voor stap een klein beetje zouter. Dat komt omdat het op zijn lange reis langs en door de grond allerlei zouten meekrijgt van de ondergrond. In de rivieren en meren, maar vooral in de zee, verdampt een stuk van het zoete water en blijven de zouten achter. Die zinken naar de bodem van de oceaan of belanden op de kust. Erg lekker om eten mee te kruiden! Kijk volgende keer maar eens rond in de supermarkt of je zeezout kunt vinden in de rekken!

ONDERSTEUNING TIJDENS HET LEZEN MET BEGRIP

- Tijdens de voorbereiding nagaan welke kennis kinderen nodig hebben om de tekst te begrijpen. Hoe kun je die kennis toevoegen? Waar is de inzet van de thuistalen functioneel?
- Een korte uitleg geven over de belangrijkste kernbegrippen. Opbouwen van een kennisbasis die de leerling in kan zetten bij het lezen van de tekst.
- Belangrijke kernbegrippen en formuleringen koppelen aan de thuistaal, bijvoorbeeld met een woordenlijst/ concept map.
- Dit gebruiken als ondersteuningsvorm om taaluitingen tijdens een gesprek over de tekst te ondersteunen (interactieve scaffolding).
- Tekst in eigen taal, tekst herhaald lezen, in overleg met de ouders tekst mee naar huis.
- Opbouw: Van teksten in toegankelijke, dagelijkse taal naar teksten met rijkere taal (school- en vaktaal).

GEPLANDE SCAFFOLDING

de rivier

zoet water

de gletsjer

planten en dieren leven onder water

de oceaan

- diep en donker

- verkennen, onderzoeken

- 1/20 deel

de ruimte

RIJKE TEKSTEN EN DE ONDERSTEUNING DAARBIJ

- Welke mogelijkheden zie je als school?
- Wat vraagt dit van jullie?
- Welke stappen kunnen nog genomen worden?
- Deel je ervaringen.

WAT GAAN WE DOEN?

- Taalontwikkeling op school
- De leesontwikkeling van de nieuwkomer
- Ondersteuning bij het lezen van rijke teksten
- *De inzet van de thuistaal*

Elk kind een krachtige lezer!

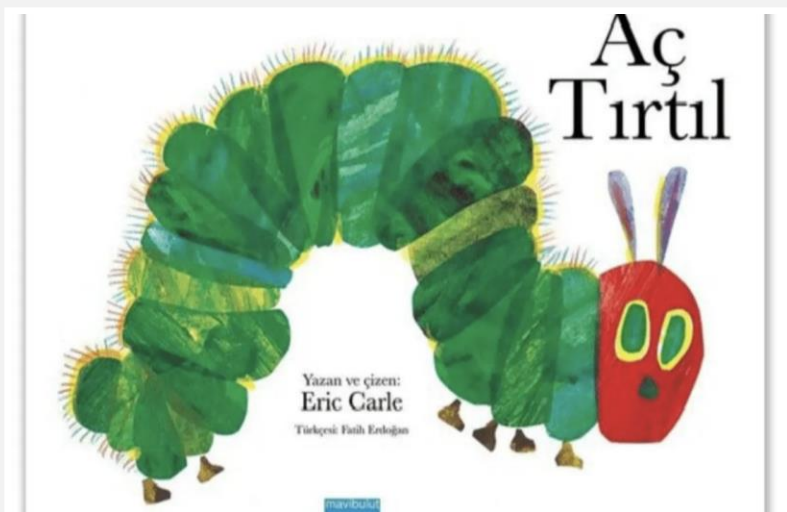
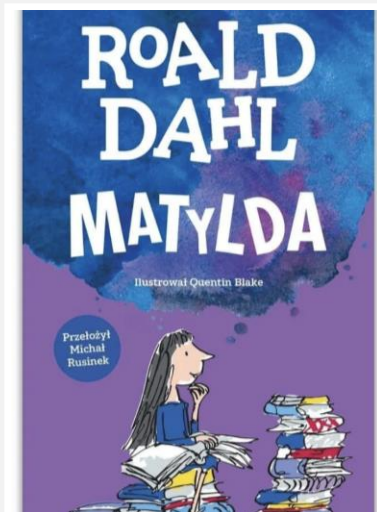
DE INZET VAN
MEERTALIGHEID BIJ HET
LEZEN

DE INZET VAN DE THUISTAAL

- Duits onderzoek naar meertalige aanpak bij versterken leesbegrip: Groep meertalige leerlingen die gebruik maakten van al hun talen sterkere groei in leesbegrip dan meertalige leerlingen die alleen het Duits inzetten (Decristan et al, 2022).
- Dit blijkt ook uit andere onderzoeken. Een meertalige benadering heeft positieve effecten op leesbegrip.

LEZEN IN EIGEN TAAL- WAAROM?

- Een goed ontwikkelde moedertaal versterkt het leren van een tweede taal;
- Leesplezier: In eigen taal gemakkelijker te bereiken. Is opstapje voor leesplezier in het Nederlands;
- Als niet gelezen wordt in de moedertaal, stijgt het Nederlands ook minder sterk dan dat het zou kunnen.
- Als kinderen in beide talen leren lezen, zullen zowel de moedertaal als de tweede taal zich stevig ontwikkelen, een sterke stijging in beide talen!

Bron: Camille Welie

BOEKEN IN ANDERE TALEN OP SCHOOL

Hebben jullie boeken in andere talen dan het Nederlands op school?

Hoe zet je deze in?

Wat zijn jullie ervaringen?

<https://www.lowan.nl/po/nieuws/boeken-nieuwkomers-school/>

Boeken in 33 verschillende talen

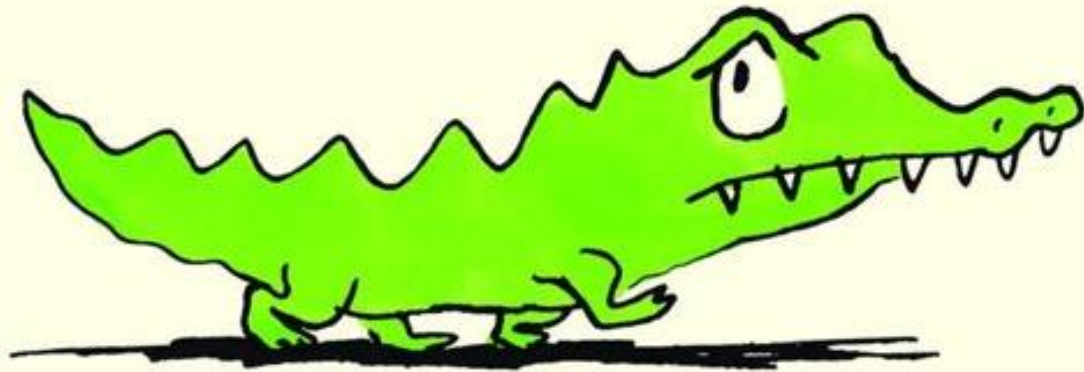
<https://jeugdjournaal.nl/artikel/2523152-op-deze-school-lezen-kinderen-boeken-in-33-verschillende-talen>

SCAFFOLDING BIJ BEGRIJPEND LUISTEREN

- Het prentenboek in eigen woorden voorlezen;
- Het prentenboek herhaald voorlezen (3-5 keer);
- Prentenboeken in eigen taal inzetten

<https://prentenboekeninalletalen.nl>
www.thereadingcorner.tv
bereslim.nl

Ik zou wel een kindje lusten

Sylviane Donnio • Dorotheé de Monfreid

'IK ZOU WEL
EEN KINDJE
LUSTEN'

Anne van Buul- docent onderzoeker Hogeschool de Kempel, specialist taal- en leesonderwijs en meertaligheid

HOE WERKT HET?

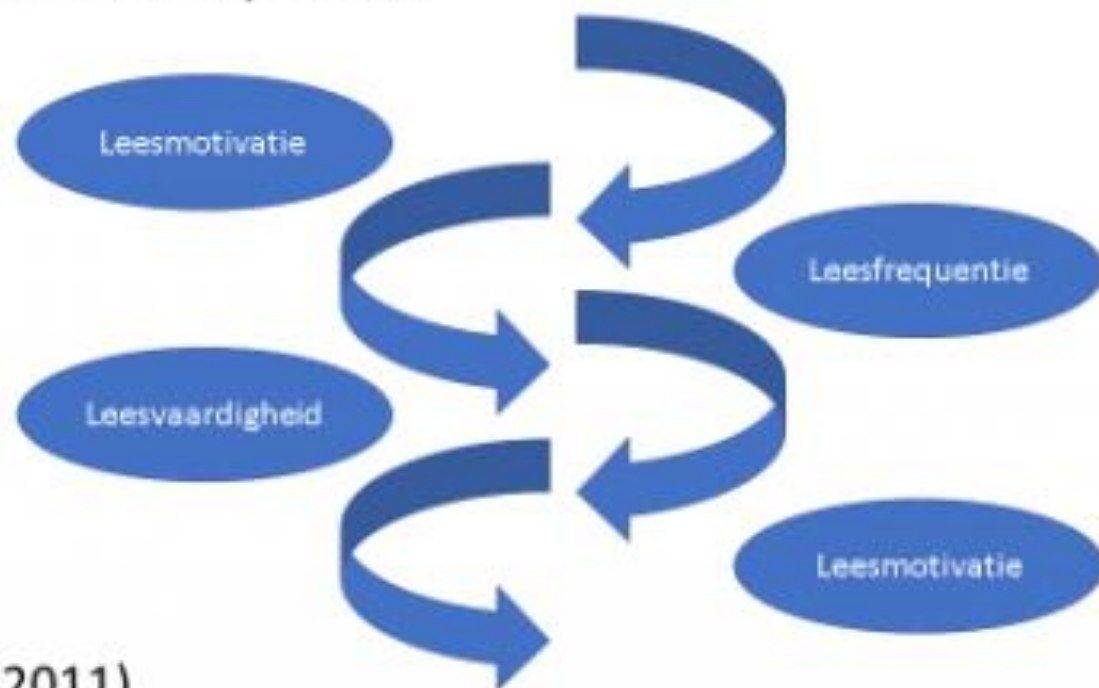
<https://www.heygen.com/>

1. Maak een filmpje van jezelf waarin je in het Nederlands iets zegt of voorleest.
2. Ga naar de website en log in met een Google account. Kies de gratis proefversie (5 filmpjes)
3. Kies Translate video en upload je video
4. Selecteer de taal waarin de video is gemaakt (Nederlands) en de taal waarin je de video wilt hebben.
5. Wachten.....en je video is klaar voor gebruik.

Met dank aan
Anne van Buul!

Positieve leesspiraal

Mol & Bus (2011)

LEESGESPREKJES: FORMATIEF EVALUEREN

- Lezen is leuk, als je het snapt. Als je het niet snapt is het niet leuk omdat je dan niet weet wat het betekent.
- Omdat ik moet lezen van de juf, ik vind het echt niet leuk, ik kan niets bedenken waarom ik met plezier zou willen lezen, dus liever helemaal niet lezen. Als het boeken over katten zijn denk ik dat ik het wel leuk vind.
- Ik probeer de tekst te snappen, ik denk na over moeilijke woorden. Ik schrijf de moeilijke woorden op en vraag het aan de juf.
- Eerst proberen te lezen, als ik het niet begrijp gebruik ik Google Translate of ik vraag het de juf
- Ik vind plaatjes leuk, de tekst vind ik leuk, ik begrijp niet alle woorden maar lees wel de tekst.

WAT HEBBEN WE BESPROKEN?

- Taalontwikkeling op school
- De leesontwikkeling van de nieuwkomer
- Ondersteuning bij het lezen van rijke teksten
- De inzet van de thuistaal

Elk kind een krachtige lezer!

KRACHTIG LEESONDERWIJS VOOR MEERTALIGE KINDEREN

Samengevat: Kinderen meenemen in het rijke taalaanbod, met mooie boeken, teksten en verhalen. Niet vereenvoudigen, maar zorgen voor een kennisrijk aanbod mét taalsteun!

- Een zinvolle, betekenisvolle context creëren;
- Kinderen laten praten en schrijven over de tekst of over het boek;
- Nadenken over taalsteun: Wat heeft deze leerling nodig om deze tekst of dit (voorlees)boek te kunnen begrijpen?
- Met de thuistaal als hefboom!

GEBRUIKTE BRONNEN- AANRADERS DUS!

- Rijke taal. Taaldidactiek voor het basisonderwijs. Erna van Koeven en Anneke Smits. Boom, 2020.
- Talenbewust lesgeven. Aan de slag met talige diversiteit in het basisonderwijs. Redactie: Joana Duarte. Uitgeverij Coutinho, 2022.
- Eveline Wouters, presentatie Stichting lezen, 25-9-2024
- <https://www.lezen.nl/publicatie/meertalige-leerlingen-ondersteunen-in-het-leesonderwijs/>